บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนของครูประถมศึกษาดีเด่น โดยมุ่งพิจารณาใน 2 ประเด็น คือ พฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่สำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอน และพฤติกรรมการวัดและประเมินผลที่ปฏิบัติได้จริงในกระบวนการเรียนการสอน พร้อมทั้งทำการวิเคราะห์องค์ประกอบสำคัญของพฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่สำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอนของครูประถมศึกษาดีเด่น โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 224 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) แบบสอบถามเป็นมาตราประมาณค่า 6 ระดับ แต่ละข้อคำถามจะให้ผู้ตอบประมาณค่า 2 ประเด็น คือ พฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่สำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอน และพฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่ปฏิบัติได้จริงในกระบวนการเรียนการสอน มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด 58 ข้อ ซึ่งแต่ละข้อคำถามถือเป็นตัวแปร 1 ตัวแปร โดยข้อคำถามทั้งหมดจำแนกเป็นพฤติกรรม 4 ด้าน คือ สถิติเบื้องต้นเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน จำนวน 8 ข้อ การสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนการสอน จำนวน 18 ข้อ การใช้วิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนการสอน จำนวน 19 ข้อ และการแปลความหมายจากการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน จำนวน 13 ข้อ แบบสอบถามได้ผ่านการตรวจความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ และคำนวณค่าความเที่ยงแบบความคงที่ภายในของแบบสอบถาม โดยแยกพิจารณาเป็นประเด็น คือ พฤติกรรมที่สำคัญ และพฤติกรรมที่ปฏิบัติได้จริง โดยวิธีสัมประสิทธิ์แบบแอลฟา มีค่าเท่ากับ .94 และ .93 ตามลำดับ และตรวจสอบค่าความเที่ยงอีกครั้งโดยวิธีเดิมจากกลุ่มตัวอย่างมีค่าเท่ากับ .94 และ .94 ตามลำดับ

วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำคำตอบจากแบบสอบถามมาแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ แสดงสถานภาพของครูประถมศึกษาดีเด่น หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากการประเมินของ

ครูประถมศึกษาดีเด่นต่อพฤติกรรมรายข้อ และทำการวิเคราะห์องค์ประกอบโดยสะกัดองค์ประกอบแบบองค์ประกอบสำคัญ และหมุนแกนองค์ประกอบแบบออโธกอนอล ด้วยวิธีแวริแมกซ์

<u>ผลการวิจัย</u>

1. สถานภาพของครูประถมศึกษาดีเด่น จำแนกตามเพศ เป็นเพศหญิงร้อยละ 63.5 จำแนกตามอายุ ส่วนใหญ่มีอายุในช่วง 30 ถึง 40 ร้อยละ 71.4 จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา ส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ถึงร้อยละ 87.1 จำแนกตามอายุปฏิบัติราชการ มีอายุการปฏิบัติราชการมากกว่า 15 ปี ถึงร้อยละ 51.3 จำแนกตามเวลาปฏิบัติการสอนต่อสัปดาห์ มีเวลาปฏิบัติการสอน 16 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ขึ้นไป ถึงร้อยละ 89.8 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ส่วนใหญ่สอนอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ รวมแล้วคิดเป็นร้อยละ 86.6 จำแนกตามหน้าที่ครูประจำชั้น ปรากฏว่าเป็นครูประจำชั้น ถึงร้อยละ 81.2

2. การประเมินพฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่สำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอน และพฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่ปฏิบัติได้จริงในกระบวนการเรียนการสอนของครูประถมศึกษาดีเด่น ปรากฏว่า

2.1 พฤติกรรมที่สำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอน ได้รับการประเมินอยู่ในระดับสำคัญมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า

2.1.1 ด้านสถิติเบื้องต้นเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ได้รับการประเมินอยู่ในระดับสำคัญมากทุกตัวแปร

2.1.2 ด้านการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนการสอนได้รับการประเมินให้อยู่ในระดับสำคัญมากที่สุด 4 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 9 อ่านหนังสือ เอกสาร หรือคู่มือครูเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษา ตัวแปรที่ 10 ศึกษาวิธีการและขั้นตอนการบันทึกผลการวัดและประเมินผลในสมุด ป.02 ตัวแปรที่ 11 ศึกษาจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมจากคู่มือครูและแผนการสอนก่อนการสอน ตัวแปรที่ 17 ใช้จุดประสงค์การเรียนรู้เป็นหลักในการวัดและประเมินผล และระดับสำคัญปานกลาง 2 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 15 คัดเลือกตารางวิเคราะห์

หลักสูตรที่มีหน่วยงานอื่นทำไว้แล้ว ตัวแปรที่ 22 คัดลอกข้อสอบเก่า ๆ มารวมเป็นฉบับใหม่ นอกนั้นอีก 12 ตัวแปรที่เหลือ อยู่ในระดับสำคัญมาก

2.1.3 ด้านการใช้วิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ได้รับการประเมินอยู่ในระดับสำคัญมาก 4 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 29 วินิจฉัยเพื่อทราบจุดเด่น ด้อย และข้อผิดพลาดของนักเรียนแต่ละคน ตัวแปรที่ 38 สัมภาษณ์นักเรียนเพื่อต้องการทราบความคิดเห็นและเจตคติต่อวิชาที่เรียน ตัวแปรที่ 39 นำแบบสำรวจรายการ มาตราประมาณค่ามาใช้ประกอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ ตัวแปรที่ 40 ให้นักเรียนประเมินผลงานและการเรียนของตนเอง นอกนั้นอีก 15 ตัวแปร ที่เหลือล้วนได้รับการประเมินอยู่ในระดับสำคัญมากที่สุด

2.1.4 ด้านการแปลความหมายจากการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ได้รับการประเมินอยู่ในระดับสำคัญมากที่สุด 6 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 47 สรุปผลการเรียนของนักเรียนจากการทดสอบปลายภาคหรือปลายปี ตัวแปรที่ 51 พบปะกับผู้ปกครองนักเรียนในรายที่ต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษในแง่ผลสัมฤทธิ์หรือบุคลิกภาพส่วนตัว ตัวแปรที่ 53 แสดงผลการจัดอันดับคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนแต่ละระดับชั้น ตัวแปรที่ 54 จัดกระทำข้อมูลผลสัมฤทธิ์ให้อยู่ในลักษณะที่ชัดเจนเข้าใจง่าย เช่น กราฟ แผนภูมิ เป็นต้น ตัวแปรที่ 56 ตั้งเกณฑ์การตัดสินผลการเรียน ว่าต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด ตัวแปรที่ 57 ตั้งเกณฑ์การผ่านจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ใน ป.02 ว่าต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของจำนวนจุดประสงค์ในการประเมินผลการเรียนและระดับปานกลาง 1 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 55 ตัดสินผลการเรียนของนักเรียนโดยอาศัยดุลพินิจหรือความรู้สึกของครูผู้สอน นอกนั้นอีก 6 ตัวแปรที่เหลืออยู่ในระดับสำคัญมาก

2.2 พฤติกรรมที่ปฏิบัติได้จริงในกระบวนการเรียนการสอน ได้รับการประเมินอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า

2.2.1 ด้านสถิติเบื้องต้นเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ได้รับการประเมินให้อยู่ในระดับปฏิบัติจริงได้มาก 1 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 2 คำนวณค่าร้อยละ

ของคะแนนนักเรียนแต่ละคน เปรียบเทียบกับคะแนนเต็ม นอกนั้นอีก 7 ตัวแปรที่เหลืออยู่ในระดับปฏิบัติจริงได้ปานกลาง

2.2.2 ด้านการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนการสอนได้รับการประเมินให้อยู่ในระดับปฏิบัติจริงได้มากที่สุด 2 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 10 ศึกษาวิธีการและขั้นตอนการบันทึกผลการวัดและประเมินผลในสมุด ป.02 ตัวแปรที่ 11 ศึกษาจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมจากคู่มือครูและแผนการสอนก่อนการสอน และอยู่ในระดับปฏิบัติจริงได้มาก 8 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 9 อ่านหนังสือเอกสารหรือคู่มือครูเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษา ตัวแปรที่ 12 นิยามพฤติกรรมต่าง ๆ ให้มีความชัดเจนที่สามารถสังเกตและวัดได้ง่าย ตัวแปรที่ 16 สำรวจและวางแผนการใช้เครื่องมือวัดจุดประสงค์การเรียนรู้ ตัวแปรที่ 17 ใช้จุดประสงค์การเรียนรู้เป็นหลักในการวัดและประเมินผล ตัวแปรที่ 18 การประเมินผลปลายภาคให้เลือกประเมินเฉพาะจุดประสงค์ที่สำคัญและให้ครอบคลุม ตัวแปรที่ 20 สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลก่อนดำเนินการสอนในเรื่องนั้น ๆ ตัวแปรที่ 21 นำเครื่องมือวัดผลการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ที่มีผู้จัดทำขึ้นมาใช้ในโรงเรียน ตัวแปรที่ 24 ทำการปรับปรุงข้อสอบภายหลังทำการสอบเพื่อเก็บไว้ใช้ในคราวต่อไป นอกนั้นอีก 8 ตัวแปรที่เหลืออยู่ในระดับปฏิบัติจริงได้ปานกลาง

2.2.3 ด้านการใช้วิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ได้รับการประเมินให้อยู่ในระดับปฏิบัติจริงได้ปานกลาง 2 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 39 นำแบบสำรวจรายการ มาตราประมาณค่า มาใช้ประกอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และตัวแปรที่ 40 ให้นักเรียนประเมินผลงานและผลการเรียนของตนเอง นอกนั้นอีก 17 ตัวแปรที่เหลืออยู่ในระดับปฏิบัติจริงได้มาก

2.2.4 ด้านการแปลความหมายจากการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ได้รับการประเมินอยู่ในระดับปฏิบัติจริงได้มากที่สุด 3 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 47 สรุปผลการเรียนของนักเรียนจากการทดสอบปลายภาคหรือปลายปี ตัวแปรที่ 56 ตั้งเกณฑ์การตัดสินผลการเรียน ว่าต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด ตัวแปรที่ 57 ตั้งเกณฑ์การผ่านจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ใน ป.02 ว่าต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของจำนวนจุดประสงค์ในการประเมินผลการเรียน และอยู่ในระดับปฏิบัติจริงได้น้อย 1 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 55 ตัดสินผล

ที่เหลืออีก

การเรียนของนักเรียน โดยอาศัยดุลยพินิจหรือความรู้สึกของครูผู้สอน นอกนั้นอีก 9 ตัวแปรที่เหลืออยู่ในระดับปฏิบัติจริงได้มาก

3. การวิเคราะห์องค์ประกอบสำคัญของพฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่สำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอนของครูประถมศึกษาดีเด่น ปรากฏว่า ได้องค์ประกอบสำคัญ 9 องค์ประกอบ โดยเรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้

3.1 องค์ประกอบที่ 1 สถิติเบื้องต้นเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน บรรยายได้ด้วยตัวแปรสำคัญ 8 ตัวแปร โดยเรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้ 1. คำนวณค่าความเที่ยงของเครื่องมือวัดและประเมินผล 2. คำนวณค่าความตรงของเครื่องมือวัดและประเมินผล 3. คำนวณค่าความยากง่ายของข้อสอบที่ใช้ 4. คำนวณค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบที่ใช้ 5. ใช้สูตรคำนวณค่าคะแนนจุดตัดหรือคะแนนต่ำสุดเพื่อบ่งบอกการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้หนึ่ง ๆ 6. แปลงคะแนนของนักเรียนที่ได้จากการวัดผลให้อยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน 7. คำนวณค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนนักเรียนในแต่ละห้อง แต่ละรายวิชา 8. คำนวณค่าร้อยละของคะแนนนักเรียนแต่ละคน เปรียบเทียบกับคะแนนเต็ม ซึ่งองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่สำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอนได้ร้อยละ 10.3

3.2 องค์ประกอบที่ 2 การติดตามและซ่อมเสริมบรรยายได้ด้วยตัวแปรสำคัญ 5 ตัวแปร โดยเรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้ 1. พบปะกับผู้ปกครองนักเรียนในรายที่ต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษในแง่ผลสัมฤทธิ์หรือบุคลิกภาพส่วนตัว 2. จัดการสอนซ่อมนักเรียนที่เรียนช้าให้สามารถเรียนได้ทันกลุ่มปกติ และจัดการสอนเสริมให้นักเรียนที่เรียนเร็ว 3. การนำผลการวัดและประเมินผลมาปรับปรุงวิธีการสอนอย่างสม่ำเสมอ 4. ตรวจและติดตามผลการปฏิบัติงานของนักเรียนอย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งให้คำแนะนำช่วยเหลือ 5. ทดสอบความก้าวหน้าของนักเรียนหลังจากจบบทเรียนแต่ละบทเรียน ซึ่งองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่สำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอนได้ร้อยละ 7.6

3.3 องค์ประกอบที่ 3 การแจ้งจุดประสงค์ กิจกรรม และวิธีการวัดและประเมิน

ผลการเรียนการสอน บรรยายได้ด้วยตัวแปรสำคัญ 4 ตัวแปร โดยเรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้ 1. แจ้งให้นักเรียนทราบถึงกิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติในแต่ละจุดประสงค์ 2. แจ้งให้นักเรียนทราบวิธีการปฏิบัติตนและความสามารถเบื้องต้นที่จะทำให้นักเรียนมีระดับผลการเรียนที่ดี 3. แจ้งให้นักเรียนทราบจุดประสงค์การเรียนรู้ในรายวิชานั้น 4. แจ้งให้นักเรียนทราบถึงวิธีการวัดและประเมินผลและเกณฑ์การตัดสินที่ตั้งไว้ ซึ่งองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่สำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอนได้ร้อยละ 6.1

3.4 องค์ประกอบที่ 4 เกณฑ์และการสรุปผลการเรียน บรรยายได้ด้วยตัวแปรสำคัญ 6 ตัวแปร โดยเรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้ 1. ตั้งเกณฑ์การผ่านจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ใน ป.02 ว่าต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของจำนวนจุดประสงค์ในการประเมินผลการเรียน 2. ตั้งเกณฑ์การตัดสินผลการเรียนว่าต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด 3. สรุปผลการเรียนของนักเรียนจากการทดสอบปลายภาคหรือปลายปี 4. บันทึกข้อมูลตามสมุดรายงานประจำตัวนักเรียน 5. ทำการตรวจสอบเพื่อดูว่านักเรียนไม่ผ่านจุดประสงค์ใน ป.02 ข้อใด เพื่อทำการสอนซ่อมเสริม 6. ตั้งเกณฑ์ขั้นต่ำในการสอบปลายภาคหรือปลายปีว่านักเรียนต้องได้ร้อยละ 50 ขึ้นไป ซึ่งองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่สำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอนได้ร้อยละ 5.9

3.5 องค์ประกอบที่ 5 การบูรณาการวิธีการวัดผล บรรยายได้ด้วยตัวแปรที่สำคัญ 4 ตัวแปร โดยเรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้ 1. ใช้วิธีการวัดผลหลายวิธี ในการวัดผลปลายภาคและปลายปี 2. ใช้วิธีการวัดผลหลายวิธีในการตรวจสอบความรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ 3. ทำการวัดผลหลาย ๆ ครั้ง ในภาคเรียนหนึ่ง 4. ใช้คำถามหลายลักษณะเพื่อตรวจสอบความจำ ความเข้าใจ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ซึ่งองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่สำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอน ได้ร้อยละ 5.7

3.6 องค์ประกอบที่ 6 ตารางวิเคราะห์หลักสูตร บรรยายได้ด้วยตัวแปรสำคัญ 4 ตัวแปร โดยเรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ 1. นำตารางวิเคราะห์หลักสูตรปีก่อน ๆ มา

ปรับปรุง 2. คัดเลือกตารางวิเคราะห์หลักสูตรที่มีหน่วยงานอื่นทำไว้แล้ว 3. สร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตรหรือตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหากับพฤติกรรม 4. นิยามพฤติกรรมต่าง ๆ ให้มีความชัดเจนที่สามารถสังเกตและวัดได้ง่าย ซึ่งองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่สำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอนได้ร้อยละ 5.6

3.7 องค์ประกอบที่ 7 การเปรียบเทียบผลการเรียน บรรยายได้ด้วยตัวแปรสำคัญ 3 ตัวแปร โดยเรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ 1. เปรียบเทียบผลการเรียนของนักเรียนกับนักเรียนอื่นหรือนักเรียนกลุ่มอื่นที่นอกเหนือจากโรงเรียนตนเอง 2. แสดงผลการจัดอันดับคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนแต่ละระดับชั้น 3. เปรียบเทียบผลการเรียนของนักเรียนที่เรียนในปีปัจจุบันกับนักเรียนที่เรียนปีก่อน ๆ ซึ่งองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่สำคัญในกระบวนการเรียนการสอน ได้ร้อยละ 4.1

3.8 องค์ประกอบที่ 8 การปรับปรุงข้อสอบ บรรยายได้ด้วยตัวแปรสำคัญ 3 ตัวแปร โดยเรียงลำดับตามความสำคัญดังนี้ 1. ปรับปรุงข้อสอบร่วมกันกับคณะครูในกลุ่มโรงเรียน 2. ปรับปรุงข้อสอบร่วมกับคณะครูในโรงเรียน 3. ทำการปรับปรุงข้อสอบภายหลังทำการสอบเพื่อเก็บไว้ใช้ในคราวต่อไป ซึ่งองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่สำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอนได้ร้อยละ 3.4

3.9 องค์ประกอบที่ 9 วิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนการสอน บรรยายได้ด้วยตัวแปรสำคัญ 3 ตัวแปร โดยเรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ 1. นำแบบสำรวจรายการ มาตราประมาณค่า มาใช้ประกอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2. สัมภาษณ์นักเรียนเพื่อต้องการทราบความคิดเห็นและเจตคติต่อวิชาที่เรียน 3. ให้นักเรียนประเมินผลงานและผลการเรียนของตนเอง ซึ่งองค์ประกอบนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่สำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอนได้ร้อยละ 3.3

เมื่อนำเอาองค์ประกอบสำคัญทั้ง 9 องค์ประกอบมาร่วมกันอธิบายพฤติกรรมการ

วัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่สำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอน จะสามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมดังกล่าวได้ร้อยละ 52.0

<u>อภิปรายผล</u>

จากผลการวิจัยมีข้อค้นพบที่น่าสนใจ และควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. จากผลการประเมินพฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่สำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอน และพฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่ปฏิบัติได้จริงในกระบวนการเรียนการสอน ต่างได้รับการประเมินโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งประเด็นการประเมินพฤติกรรมที่สำคัญได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สกล สุทธิจิระพันธ์ (2531) ที่พบว่า ครูมีความเห็นว่า การตรวจสอบความรู้พื้นฐาน การวัดผลระหว่างเรียน การใช้การทดสอบสังเกต สัมภาษณ์ ตรวจผลงาน ตลอดจนเครื่องมืออื่น ๆ ประกอบการวัดผลการเรียน หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในการสร้างแบบทดสอบ ล้วนแต่มีความสำคัญระดับมาก และ กมล สุดประเสริฐ และคนอื่น ๆ (2525) ก็พบว่า สมรรถวิสัยด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนเป็นสมรรถวิสัยที่ต้องการและจำเป็นมากสำหรับครูประถมศึกษา นอกจากนี้ถ้าพิจารณาในแง่ที่ว่า พฤติกรรมที่สำคัญเป็นพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติแล้ว จะสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวิทย์ มูลคำ (2528) ที่พบว่า ความคิดเห็นในด้านควรปฏิบัติมีสูงทั้งในด้านการสร้างและปรับปรุงเครื่องมือวัดพฤติกรรมต่าง ๆ ตามที่กำหนดในหลักสูตร เพื่อใช้ร่วมกันภายในกลุ่มโรงเรียน ตลอดทั้งการวิเคราะห์ข้อสอบหรือเครื่องมือวัดพฤติกรรมเพื่อมาตรฐานของกลุ่มโรงเรียน แต่ขัดแย้งกันในแง่ของพฤติกรรมที่ปฏิบัติได้จริง คือจากการวิจัยครั้งนี้พบว่า สามารถปฏิบัติจริงได้มาก แต่ สุวิทย์ มูลคำ พบว่า พฤติกรรมที่ควรปฏิบัตินั้นมีการปฏิบัติจริงต่ำ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างจากการวิจัยทั้งสองนี้แตกต่างกัน ในเรื่องลักษณะการปฏิบัติงาน เนื่องจาก สุวิทย์ มูลคำ ศึกษาจากครูที่ปฏิบัติงานในสำนักงานกลุ่มโรงเรียน ซึ่งพฤติกรรมที่ปฏิบัติส่วนใหญ่เน้นหนักงานของสำนักงานกลุ่มโรงเรียน แต่การวิจัยครั้งนี้ศึกษากับครูประถมศึกษาดีเด่น ซึ่งเน้นพฤติกรรมในกระบวน

การเรียนการสอน เช่นเดียวกับครูประถมศึกษาทั่วไป ซึ่ง กรัณย์ เสงพานิช (2528) ก็พบว่า พฤติกรรมการวัดและประเมินผลของครูประถมศึกษาโดยเฉลี่ยแล้วค่อนข้างมาก ครูมีการทดสอบเพื่อประเมินผลก่อนและหลังการเรียน มีการตรวจงาน หรือแบบฝึกหัดทุกครั้ง ไม่ดั่งค้าง มีการวัดและประเมินผลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติมีการตรวจบันทึกจุดประสงค์อย่างสม่ำเสมอและเป็นปัจจุบัน ทำการวัดผลทุกครั้งที่สอนและวัดหลาย ๆ ด้าน หลาย ๆ วิธี นำผลการประเมินไปปรับปรุงการสอนครั้งต่อไป จัดการวัดผลและประเมินผลอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้ แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาลักษณะประการหนึ่งว่าข้อค้นพบเหล่านี้เป็นข้อค้นพบที่ได้จากรายงานของครูเท่านั้น

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบพฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่สำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอนตามการรับรู้ของครูประถมศึกษาดีเด่น โดยใช้ตัวแปร 58 ตัวแปร ได้องค์ประกอบ 14 องค์ประกอบ แต่มีองค์ประกอบสำคัญเพียง 9 องค์ประกอบ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สอดคล้องอย่างมากกับโครงสร้างที่ผู้วิจัยนิยามขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกล่าวคือ

2.1 องค์ประกอบที่ 1 สถิติเบื้องต้นเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ปรากฏอย่างชัดเจนว่าสอดคล้องกับโครงสร้างด้านสถิติเบื้องต้นเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยนิยามขึ้น โดยใช้ตัวแปรทั้ง 8 ตัวแปร ซึ่งเป็นตัวแปรทั้งหมดของโครงสร้างด้านนี้ที่ผู้วิจัยนิยามขึ้นมาบรรยาย และสอดคล้องกับการจัดโครงสร้างเนื้อหาในเอกสารเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษา ของนักวัดและประเมินผลการศึกษาทั่วไป เช่น สมบุญ ภู่นวล (2525) ไพศาล หวังพานิช (2526) เกษม สาหร่ายทิพย์ (2531 ข) อำนวย เลิศชยันตี (2533) เป็นต้น

2.2 องค์ประกอบที่ 6 ตารางวิเคราะห์หลักสูตร และองค์ประกอบที่ 8 การปรับปรุงข้อสอบ ร่วมกันอธิบายโครงสร้างด้านการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยนิยามขึ้น โดยเฉพาะองค์ประกอบที่ 6 ตารางวิเคราะห์หลักสูตร มีการแยกตัวออกมาเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งเช่นเดียวกับการจัดโครงสร้างเนื้อหาในเอกสารเกี่ยวกับการทดสอบของ

อำนวย เลิศชยันดี (2533) และถ้าพิจารณาถึงหลักการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนการสอนแล้ว การสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร ถือเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญ โดยครูควรมองให้เห็นประโยชน์ของการนำตารางวิเคราะห์หลักสูตรปีก่อน ๆ มาปรับปรุง คัดเลือกตารางวิเคราะห์หลักสูตรที่มีหน่วยงานอื่นทำไว้แล้วมาใช้ หรือการสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตรขึ้นมาเองในที่สุด แต่ไม่ว่าครูจะใช้วิธีใดก็ตามที่ขาดไม่ได้ก็คือ ต้องนิยามพฤติกรรมต่าง ๆ ให้มีความชัดเจนสามารถสังเกตและวัดได้ง่าย ขณะเดียวกันการปรับปรุงข้อสอบก็เป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนการสอน โดยครูประถมศึกษาดีเด่นมุ่งประเด็นไปที่การที่ครูมีโอกาสปรับปรุงข้อสอบร่วมกันกับคณะครูในกลุ่มโรงเรียนหรือในโรงเรียนเอง พร้อมทั้งครูจะต้องทำการปรับปรุงข้อสอบภายหลังทำการสอนเพื่อเก็บไว้ใช้ในครั้งต่อไป

2.3 องค์ประกอบที่ 3 การแจ้งจุดประสงค์ กิจกรรม และวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน องค์ประกอบที่ 5 การบูรณาการวิธีการวัดผล และองค์ประกอบที่ 9 วิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ต่างก็เป็นองค์ประกอบที่แยกตัวแปรออกไปจากโครงสร้างด้านการใช้วิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยนิยามขึ้นทั้งสิ้น นั่นแสดงว่าองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบ ย่อมมุ่งอธิบายโครงสร้างด้านนี้ที่ผู้วิจัยนิยามขึ้นร่วมกัน แต่มีความจำเพาะลงไปในองค์ประกอบของตัวเอง ทำให้มองเห็นโครงสร้างด้านนี้ที่ผู้วิจัยนิยามได้ชัดเจนมากขึ้น

นอกจากนี้ยังพบว่า ตัวแปรที่บรรยายองค์ประกอบที่ 3 การแจ้งจุดประสงค์ กิจกรรม และวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน สอดคล้องกับกลุ่มแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในประเด็นที่ให้ผู้สอนได้ประเมินผลการเรียนเป็นกระบวนการ ซึ่งระเบียบได้กำหนดไว้ให้แจ้งนักเรียนทราบจุดประสงค์การเรียนรู้ วิธีการประเมินผล เกณฑ์การผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้และเกณฑ์การผ่านกลุ่มประสบการณ์ (คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2534 : 62 - 65)

2.4 องค์ประกอบที่ 7 การเปรียบเทียบผลการเรียน เป็นองค์ประกอบที่แยกตัวแปรมาจากโครงสร้างด้านการแปลความหมายจากการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่

ผู้วิจัยนิยามขึ้นเช่นกัน ซึ่งตัวแปรต่าง ๆ ในเรื่องการเปรียบเทียบผลการเรียนนี้เราสามารถเปรียบเทียบผลการเรียนของนักเรียนกับนักเรียนโรงเรียนอื่น ๆ หรือนักเรียนกลุ่มอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากโรงเรียนตนเอง โดยวิธีการเปรียบเทียบ อาจจะใช้วิธีการแสดงผลการจัดอันดับคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนแต่ละระดับชั้น หรือเปรียบเทียบผลการเรียนของนักเรียนในปีปัจจุบันกับนักเรียนที่เรียนปีก่อน ๆ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยใคร่ขอเสนอแนะว่า ควรใช้แบบทดสอบชุดเดียวกันหรือแบบทดสอบที่มีลักษณะคู่ขนานกัน ในการสนับสนุนการประยุกต์องค์ประกอบดังกล่าวนี้

2.5 มีองค์ประกอบเพียง 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 4 เกณฑ์และการสรุปผลการเรียน และองค์ประกอบที่ 2 การติดตามและซ่อมเสริม ที่แสดงความซ้ำซ้อนทางองค์ประกอบกับโครงสร้างที่ผู้วิจัยนิยามขึ้น แต่ก็มีความซ้ำซ้อนกับโครงสร้างที่ผู้วิจัยนิยามเพียง 2 ด้านเท่านั้น กล่าวคือ องค์ประกอบ 4 เกณฑ์และการสรุปผลการเรียน อธิบายได้ด้วยตัวแปร 6 ตัวแปร โดย 5 ตัวแปรอธิบายโครงสร้างด้านการแปลความหมายจากการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ที่ผู้วิจัยนิยามขึ้นมีเพียง 1 ตัวแปรที่อธิบายโครงสร้างด้านอื่น คือ ทำการตรวจสอบเพื่อดูว่านักเรียนไม่ผ่านจุดประสงค์ใน ป.02 ข้อใด เพื่อทำการสอนซ่อมเสริม ทำให้ก็อได้ว่าองค์ประกอบนี้เป็นองค์ประกอบที่สามารถอธิบายหรือสนับสนุนโครงสร้างด้านการแปลความหมายจากการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ที่ผู้วิจัยนิยามขึ้นได้เช่นกัน และในทำนองเดียวกัน องค์ประกอบที่ 2 การติดตามและซ่อมเสริม ก็สามารถอธิบายหรือสนับสนุนโครงสร้างด้านการใช้วิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ที่ผู้วิจัยนิยามขึ้นเช่นกัน เนื่องจากองค์ประกอบที่ 2 การติดตามและซ่อมเสริมอธิบายได้ด้วยตัวแปร 5 ตัวแปร ซึ่งมี 4 ตัวแปรอธิบายโครงสร้างด้านการใช้วิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ที่ผู้วิจัยนิยามขึ้น มีเพียง 1 ตัวแปร ที่อธิบายโครงสร้างด้านอื่น คือ พบปะกับผู้ปกครองนักเรียนในรายที่ต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษในแง่ผลสัมฤทธิ์หรือบุคลิกภาพส่วนตัว

<u>ข้อเสนอแนะทั่วไป</u>

1. โดยภาพรวมพฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่สำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอน และพฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่ปฏิบัติได้จริงในกระบวนการเรียนการสอนต่างได้รับการประเมินโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แสดงว่าพฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนมีความสำคัญมากต่อกระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และครูประถมศึกษาดีเด่น สามารถนำไปปฏิบัติในกระบวนการเรียนการสอนได้โดยมีอุปสรรคเพียงเล็กน้อยซึ่งสามารถแก้ไขด้วยตนเองได้โดยไม่ยาก ดังนั้นหน่วยงานระดับสูงอาจใช้พฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนเหล่านี้เป็นตัวบ่งชี้ในการประเมินเกี่ยวกับพฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนของครูประถมศึกษาได้

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาสามารถนำไปใช้อธิบายให้เห็นโครงสร้างที่สำคัญของพฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่สำคัญของครูประถมศึกษาดีเด่น โดยอาศัยองค์ประกอบสำคัญเพียง 9 องค์ประกอบ แต่เนื่องจากองค์ประกอบสำคัญที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้มีค่าร้อยละความแปรปรวนเพียงร้อยละ 52.0 แสดงว่าการศึกษาพฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่สำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอนในครั้งนี้ยังมีประเด็นอื่นที่ยังซ่อนเร้นอยู่เกินกว่าที่องค์ประกอบสำคัญทั้ง 9 องค์ประกอบ จะครอบคลุมไปถึง ดังนั้นการนำผลการวิเคราะห์องค์ประกอบไปใช้ควรใช้ในขอบเขตที่องค์ประกอบสำคัญทั้ง 9 องค์ประกอบ สามารถอธิบายได้เท่านั้น คือ ใช้อธิบายให้เห็นโครงสร้างบางส่วน และการใช้ควรพิจารณาถึงตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบควบคู่กันไปด้วย

<u>ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย</u>

1. ควรทำการศึกษาพฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่ครูประถมศึกษาดีเด่นให้ความสำคัญมาก แต่นำไปปฏิบัติจริงได้น้อย

2. การวิจัยครั้งนี้อาศัยข้อมูลที่ได้จากมาตรวประมาณค่า ถ้าเป็นไปได้ควรใช้วิธีการสังเกตหรือสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลุ่มลึกหรือเชิงคุณภาพ อันอาจทำให้ได้ข้อมูลและองค์ประกอบของพฤติกรรมในอีกรูปแบบหนึ่ง เพื่อการบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ในอนาคตต่อไป

3. ควรทำการวิเคราะห์องค์ประกอบพฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่ปฏิบัติได้จริงในกระบวนการเรียนการสอนของครูประถมศึกษาดีเด่น

4. ควรทำการวิเคราะห์องค์ประกอบพฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่สำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอนซ้ำอีกหลาย ๆ ครั้ง โดยการเพิ่มตัวแปรให้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากองค์ประกอบที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรทั้งหมดได้เพียงร้อยละ 52.0 และควรใช้กลุ่มตัวอย่างหลาย ๆ กลุ่ม เพื่อให้เกิดความคงที่ขององค์ประกอบที่จะนำมาใช้อธิบายพฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่สำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอน

5. ในการวิเคราะห์องค์ประกอบพฤติกรรมการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่สำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอน ควรลองหมุนแกนแบบมุมแหลม เพื่อยอมให้องค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์บ้าง อันอาจทำให้ได้รูปแบบขององค์ประกอบที่บรรยายตัวแปรได้ดีขึ้น

6. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรนำองค์ประกอบขนาดเล็กที่มีตัวแปรเพียง 1-2 ตัว มาร่วมพิจารณาเป็นพิเศษ เพื่อเป็นแนวทางในการเพิ่มตัวแปรที่เกี่ยวข้อง